

# PŘEHLED JUDIKATURY

## Směnečná judikatura

4., aktualizované a rozšířené vydání

Sestavil

ZDENĚK KOVAŘÍK



JUDIKATURA

# **PŘEHLED JUDIKATURY**

## **Směnečná judikatura**



# **PŘEHLED JUDIKATURY**

## **Směnečná judikatura**

**4., aktualizované a rozšířené vydání**

**Sestavil  
Zdeněk Kovařík**



**JUDIKATURA**

Vzor citace: Kovařík, Z. Přehled judikatury. Směnečná judikatura. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 190.

© Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010

ISBN: 978-80-7357-530-4

Všechny naše publikace si můžete objednat na adrese:

Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3

tel.: 246 040 400, fax: 246 040 401, email: [obchod@wkcrcz.cz](mailto:obchod@wkcrcz.cz), [www.wkcrcz.cz](http://www.wkcrcz.cz)

# PŘEHLED SMĚNEČNÉ JUDIKATURY

<b>Úvodem</b> .....	11		
<b>I. Forma směňky</b> .....	13		
1. Nakolik je směňka věcí .....	13	25. Označení remitenta .....	25
2. Směňka na doručitele. Volba práva .....	13	26. Označení remitenta .....	26
3. Směňka cizí .....	14	27. Umístěňí směňky u remitenta .....	27
4. Kritéria platnosti směňky .....	14	28. Význam vedlejších údajů o remitentovi .....	28
5. Směňka .....	14	29. Uplatněňí práv ze směňky .....	29
6. Vyjádřeňí směňečné sumy .....	15	30. Směňka cizí na vlastní řad. Výstavce a směňečník .....	29
7. K platnosti směňky vystavěňé v československé měňě .....	15	31. Směňka na řad .....	30
8. K platnosti směňky z hlediska určitosti směňečné sumy .....	16	32. Směňka cizí vystavěňá „na řad vlastní“ .....	30
9. K platnosti směňky z hlediska určitosti směňečné sumy .....	17	33. Závaznost podpisu starosty obce na směňce .....	30
10. Označeňí směňečníka .....	18	34. Podpis směňky prokuristou a jiným pracovníkem .....	31
11. Platnost směňky z hlediska údaje směňečníka .....	18	35. Podpis obchodní společnosti na směňce .....	32
12. Označeňí směňečníka .....	19	36. Podpis právnické osoby na směňce .....	32
13. Platební místo na směňce. K námitce omylu ve směňce .....	19	37. Podpis směňky za jiného .....	34
14. Směňka vlastní a místo placěňí .....	20	38. Podpis směňky jedním z manželů .....	34
15. Jméno osoby jako součást platebního místa směňky .....	20	39. Relativní neplatnost – podpis směňky jedním z manželů .....	35
16. Rozpor mezi údaji platebního místa a domicilu .....	21	40. Podpis směňky zástupcem .....	35
17. Neplatnost směňky pro neurčitou splatnost .....	21	41. Podpis směňky za jiného .....	36
18. Směňka splatná v určitou hodinu .....	21	42. Směňečně závazná osoba .....	37
19. K určítosti místa placěňí směňky .....	22	43. Neplatnost směňky. Doložky „na řad“ a „nikoli na řad“ .....	37
20. K určítosti místa placěňí směňky .....	22	44. Vyněťí určitého prohlášeňí z kontextu směňky jeho umístěňím do rámečku .....	38
21. K určítosti místa placěňí směňky .....	22	45. Formální úprava směňečné listiny .....	38
22. K určítosti místa placěňí směňky .....	23	46. Kdy se jedná o změňu v textu směňky .....	38
23. Splatnost směňky. Vyznačováňí údajů na směňce. Připojováňí doložek na směňku .....	23	47. Přívěsek ke směňce .....	39
24. Označeňí remitenta a platebního místa .....	23		
<b>II. Přijetí směňky</b> .....	41		
48. K platnosti přijetí směňky .....	41	§ 29 odst. 2 zákona směňečnéňo a šekovéňo .....	41
49. Podpis akceptanta na směňce. Samostatnost směňečných závazků. Závaznost prohlášeňí směňečníka podle čl. I.		50. Směňečník a přijemce .....	43
		51. Akcept směňky k zajistěňí pracovněprávního nároku .....	43

<b>III. Blankosměnka</b> .....	44		
52. Podpisy dlužníků na blankosměnce. Dohoda o vyplnění blankosměnky .....	44	57. Přejedchod práva vyplnit blankosměnku .....	47
53. Nesprávně vyplněná blankosměnka .....	45	58. Vyplnění blankosměnky .....	48
54. Nedovolená změna textu směnečné listiny .....	46	59. Právo vyplnit blankosměnku .....	48
55. Blankosměnka. Podpis výstavce ..	46	60. Vyplnění blankosměnky .....	49
56. Vyplnění blankosměnky v případě prohlášení konkursu .....	47	61. Nepromlčitelnost práva na vyplnění blankosměnky .....	49
		62. Námitka směnečného rukojmího, že blankosměnka byla nesprávně vyplněna .....	49
<b>IV. Změna věřitele</b> .....	50		
63. Přejedchod směnečného závazku při tzv. velké privatizaci .....	50	72. Indosace směnky. Směnka bez protestu .....	55
64. K převodu cenných papírů, které jsou součástí podniku .....	50	73. Indosace směnky .....	55
65. Přejedchod směnky na řad .....	51	74. Právní důsledky směnečné doložky „nikoli na řad“ .....	56
66. Směnka na řad. Smlouva o postoupení pohledávky. Práva spojená s cenným papírem .....	51	75. Přejedchod práv ze směnky cesí .....	56
67. Význam smluvního zákazu přejedchodu směnky .....	52	76. Podpis právnické osoby na rubopisu směnky .....	56
68. K právní podstatě eskontu směnky .....	53	77. Legitimační účinek indosamentu na směnce .....	57
69. Přejedchod směnečné pohledávky .....	53	78. Legitimační účinek rubopisu v případě úmrtí indosanta .....	57
70. Účinky indosamentu provedeného po protestu .....	54	79. Přejedchod zajišťovací směnky .....	58
71. Účinky podindosace při doložce „bez protestu“ .....	54	80. Důsledky směnečné dohody zakazující remitentovi přejedchod směnky .....	58
		81. Přejedchod práva ze směnky při nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce .....	59
<b>V. Změna dlužníka</b> .....	60		
82. Přejedchod povinnosti ze směnky při nabytí privatizovaného majetku .....	60	83. Přejedchod dluhu ze směnky na dědice směnečného dlužníka .....	60
		84. Záměna dlužníka ze směnky při prodeji podniku .....	61
<b>VI. Rukojemství</b> .....	63		
85. Rukojmí za výstavce směnky cizí na vlastní řad výstavce .....	63	89. K účinkům prezentace směnky vůči směnečnému rukojmímu .....	65
86. Podpis rukojmího na směnce .....	63	90. Neplatné směnečné rukojemství ..	65
87. Podpis výstavce. Rukojemské prohlášení .....	64	91. Námitky směnečného ručitele .....	66
88. Závazek rukojmího .....	64	92. Postavení směnečného rukojmího. Meze jeho obrany proti povinnosti zaplatit podle směnky .....	66

93. Námitky směnečného rukojmiho . . .	68
94. Směnečný ručitel . . . . .	68
95. Námitky rukojmiho z vlastního vztahu vůči majiteli směňky ve věci o zaplacení směňky . . . . .	68

96. Smlouva o rukojemském závazku a důsledky její neplatnosti . . . . .	69
97. Převod práv rukojmiho ze směňky . . . . .	70

## VII. Splatnost a placení . . . . . 71

98. Platnost směňky, vistasměnka, dvoji doložka splatnosti . . . . .	71
99. Splatnost na určitý čas po vystavení . . . . .	72
100. Změna splatnosti směňky . . . . .	73
101. Vyvratitelná právní domněnka o předložení směňky a důkazní povinnost směnečných dlužníků . . . . .	73
102. Přijetí jiné hodnoty namísto plnění podle směňky . . . . .	74

103. Částečné placení směňky . . . . .	74
104. Platební funkce směňky musí být spolehlivě prokázána . . . . .	75
105. Placení směňkou . . . . .	75
106. Okamžik splnění závazku placeného směňkou . . . . .	76
107. Směnka přijatá spořitelním a úvěrním družstvem na úhradu úplaty za postoupení pohledávky . . . . .	76
108. Remitent na zajišťovací směnce není kauzálním věřitelem . . . . .	77

## VIII. Přímá a postížní práva . . . . . 78

109. Přímá práva ze směňky vlastní . . .	78
110. Nároky rukojmiho, který zaplatil směňku . . . . .	78
111. Zajišťovací směňky a nucené vyrovnání . . . . .	78
112. Regresní nárok vůči dlužníku směňkou zajištěné pohledávky . . . . .	79
113. K následkům prezentace směňky, k níž dochází až okamžikem doručení směnečného platebního rozkazu spolu se žalobou . . . . .	80
114. Protestace směňky pro neplacení . . . . .	80
115. Promlčení směnečného nároku . . .	81
116. K promlčení směnečných závazků . . . . .	81
117. Promlčení při výkonu směnečného postihu . . . . .	82
118. Platební místo směňky v případě více provozoven . . . . .	82

119. Prezentace směňky . . . . .	83
120. Promlčení vůči výstavci vlastní směňky . . . . .	83
121. Promlčení směnečných nároků proti výstavci směňky. Povaha lhůty . . . . .	83
122. Promlčení regresního nároku směnečného rukojmiho . . . . .	84
123. Promlčení směnečných nároků . . .	85
124. Počítání lhůty směnečného promlčení . . . . .	85
125. Promlčení směnečných nároků. Počítání času . . . . .	86
126. Stavení a přerušování promlčení směnečných závazků . . . . .	86
127. Ke stavení běhu promlčecí doby k uplatnění práva, které je zajištěno směňkou, po dobu směnečného řízení . . . . .	87
128. Promlčení kauzální pohledávky . . .	88

## IX. Obrana dlužníka . . . . . 89

129. K abstraktní povaze směnečných závazků . . . . .	89
130. Přípustnost kauzálních námitek . . .	89
131. K nabývání směňky ke škodě dlužníka . . . . .	90

132. Přípustnost kauzálních námitek . . . . .	91
133. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	91
134. Námitka nedluhu proti směnce . . .	92



135. Námitky žalovaného z vlastního vztahu vůči majiteli směnky . . . . .	93	150. Námitka nedostatku důvodu při podpisu směnky . . . . .	102
136. K možnosti vznést námitku zániku závazku ze směnky v důsledku započtení pohledávky směnečného dlužníka . . . . .	94	151. Snížení smluvní pokuty . . . . .	102
137. Námitky rukojmího z vlastního vztahu vůči majiteli směnky . . . . .	94	152. Námitka podpisu směnky v tísni . . . . .	103
138. Meze obrany směnečného rukojmího proti povinnosti zaplatit směnku . . . . .	95	153. Zajišťovací směnka . . . . .	103
139. Námitky rukojmího proti majiteli směnky . . . . .	95	154. Objekt zajištění u zajišťovací směnky . . . . .	104
140. Námitky z vlastního vztahu směnečného dlužníka vůči nabyvateli směnky a vůči předchozímu majiteli směnky . . . . .	96	155. Zajišťovací směnka . . . . .	104
141. Forfaiting směnky na vlastní řad a zpětný postih . . . . .	96	156. Nároky ze zajišťovací směnky . . . . .	105
142. Povaha kauzálních námitek. Námitka nepřipustného důvodu . . . . .	97	157. Více směnek zajišťujících tentýž závazek . . . . .	105
143. Námitka neposkytnuté hodnoty . . . . .	98	158. Zajišťovací směnka, důvod zajištění, identita námitky zajištěné pohledávky . . . . .	106
144. Břemeno tvrzení a břemeno důkazní ve směnečných věcech . . . . .	98	159. Důsledky změny v osobě dlužníka ve směnkou zajištěném závazku . . . . .	106
145. Námitka započtení . . . . .	99	160. Námitka, že směnečný remitent je osobou odlišnou od věřitele směnkou zajišťované pohledávky . . . . .	107
146. Započtení vzájemných závazků . . . . .	99	161. Promlčení kauzálního závazku zajištěného směnkou . . . . .	108
147. Směnečné řízení a vzájemné závazky . . . . .	100	162. K námitce nesvobodnosti zajišťovací směnky . . . . .	108
148. Směnka podepsaná z ochoty . . . . .	100	163. Zajištění pohledávky z pracovněprávního vztahu . . . . .	109
149. Námitka nesvobodnosti podpisu . . . . .	101	164. Směnkou zajištěné splnění pracovněprávního nároku . . . . .	109
		165. Námitky směnečných dlužníků při zmocňovacích rubopisech . . . . .	110
		166. Předložení směnky k placení. Důkazní břemeno . . . . .	110

## X. Směnečné řízení . . . . . 112

167. Arbitrovatelnost nároků ze směnky. Samostatnost rozhodčí smlouvy . . . . .	112	174. Předpoklady vydání směnečného platebního rozkazu . . . . .	116
168. Rozhodčí smlouva o nárocích ze směnky . . . . .	112	175. Předpoklady vydání směnečného platebního rozkazu . . . . .	117
169. Věcná příslušnost ve směnečných věcech . . . . .	113	176. Předmět směnečného řízení. Překážka věci zahájené. Prominutí zmeškání lhůty k podání námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	117
170. Uplatnění práv ze směnky . . . . .	113	177. Předmět směnečného řízení . . . . .	118
171. Předpoklady vydání směnečného platebního rozkazu . . . . .	114	178. Uplatnění práva ze směnky . . . . .	118
172. Předpoklady vydání směnečného platebního rozkazu . . . . .	114	179. Doručování směnečného platebního rozkazu zástupci účastníka . . . . .	119
173. Předpoklady vydání směnečného platebního rozkazu. Legitimace směnečného věřitele . . . . .	115		

180. Doručování směnečného platebního rozkazu zástupci. Běh námitkové lhůty při opravě směnečného platebního rozkazu . . . . .	119	197. Odůvodněnost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	130
181. Ke zrušení směnečného platebního rozkazu pro nepředložení směnky . . . . .	121	198. Určitost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	132
182. Nedoručitelný směnečný platební rozkaz . . . . .	123	199. Povaha námitek vědomého nabytí směnky ke škodě dlužníka . . . . .	132
183. Zrušení směnečného platebního rozkazu pro nedoručitelnost . . . . .	123	200. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	133
184. Právní moc směnečného platebního rozkazu . . . . .	123	201. Řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	133
185. Povaha lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	124	202. Nemožnost změny žaloby po vydání směnečného platebního rozkazu . . . . .	134
186. Běh lhůty pro podání námitek do směnečného platebního rozkazu . . . . .	124	203. Převod směnky indosamentem . . . . .	135
187. Kterému soudu se podávají námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	125	204. Zajišťovací směnka. Převod práv ze směnky cesí . . . . .	135
188. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu ve více podáních . . . . .	126	205. K významu okamžiku vydání směnečného platebního rozkazu pro řízení o námitkách . . . . .	135
189. Námitka neplatnosti směnky a koncentrační zásada směnečného rozkazního řízení . . . . .	126	206. K návrhu na povolení splátek v řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	136
190. Námitka neplatnosti směnky a koncentrační zásada směnečného rozkazního řízení . . . . .	127	207. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu – odklad splatnosti uložené platební povinnosti . . . . .	137
191. Námitka promlčení směnky a koncentrace směnečného rozkazního řízení . . . . .	128	208. Dodatečné námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	137
192. Námitka proti směnečnému platebnímu rozkazu, že dluh byl zčásti zaplacen . . . . .	128	209. Dodatečné námitky . . . . .	138
193. Námitka absolutně neplatného právního jednání ve směnečném rozkazním řízení . . . . .	128	210. K povaze řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	138
194. Podmínky řízení a žaloba na plnění v cizí měně. Koncentrační zásada směnečného rozkazního řízení . . . . .	129	211. Námitka místní nepřislušnosti soudu. Námitka závad v doručení směnečného platebního rozkazu . . . . .	139
195. Včasnost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	129	212. Námitka započtení a přerušení řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	139
196. Včasnost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	130	213. Blankosměnka a započtení vzájemných závazků . . . . .	140
		214. Důkazní břemeno v řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	140

215. Kauzální námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu a důkazní břemeno . . . . .	141	224. Částečná právní moc směnečného platebního rozkazu . . . . .	146
216. Náklady námitkového řízení . . . . .	141	225. Spory o zaplacení směnky – osoba oprávněná podat odvolání – způsobilost být účastníkem řízení . . . . .	147
217. Náklady řízení. Vyjádření k námitkám proti směnečnému platebnímu rozkazu . . . . .	142	226. Směnečný platební rozkaz – rozhodnutí o ponechání v platnosti . . . . .	147
218. Náklady soudního řízení v případě nepředložení směnky k placení . . . . .	142	227. Odmítnutí námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu. K přechodným ustanovením zákona č. 30/2000 Sb. Přípustnost dovolání. Paušální sazba odměny za zastupování účastníka advokátem . . . . .	147
219. Ke změně výroku směnečného platebního rozkazu o nákladech řízení. K odměně za zastupování advokátem v řízení v jednom stupni . . . . .	143	228. Vykonatelnost směnečného platebního rozkazu. Pluralita žalovaných . . . . .	149
220. Náhradní doručení směnečného platebního rozkazu . . . . .	143	229. Směnečný platební rozkaz. Návrh na nařízení exekuce . . . . .	150
221. Procesní nástupnictví při singulární sukcesi . . . . .	144		
222. Opravné usnesení a směnečný platební rozkaz. Poučení o opravném prostředku . . . . .	144		
223. Obnova řízení při směnečných platebních rozkazech. Doručování směnečných platebních rozkazů . . . . .	145		

<b>Výběr z ustanovení právních předpisů citovaných v textu . . . . .</b>	<b>151</b>
--	------------

<b>Přehled uveřejněných judikátů podle právních předpisů . . . . .</b>	<b>172</b>
--	------------

<b>Věcný rejstřík . . . . .</b>	<b>183</b>
---------------------------------	------------

# PŘEHLED JUDIKATURY

## Směnečná judikatura

Sestavil  
**Zdeněk Kovařík**

V uplynulých čtyřech letech doznala oblast směnečné judikatury významných proměn, a proto vydáváme znovu přehled směnečné judikatury, který je proti předchozímu vydání aktualizován a podstatně rozšířen. Nabízí tak reprezentativní přehled rozhodování soudů ve směnečných věcech. Také tento přehled připravil **předseda senátu Vrchního soudu v Praze JUDr. Zdeněk Kovařík**, přední odborník v uvedené oblasti.

Publikace je doplněna o zákon směnečný a šekový č. 191/1950 Sb.<sup>1)</sup> Připojeny jsou také rejstřík sestavený dle užitých právních předpisů a rejstřík věcný.

Rozhodnutí shromážděná v tomto přehledu byla většinou již jednotlivě publikována jinde; domníváme se však, že tato shrnující publikace může být vítanou pomůckou pro soudce, advokáty a všechny, kteří se směnkami přicházejí do styku.

*Redakce*

### Užité zkratky

Publikace:

BA	Bulletin advokacie
OP	Obchodní právo
PPP	Právní praxe v podnikání
PrRo	Právní rozhledy (C. H. Beck)
R, Rc, Rt	Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu <sup>2)</sup>
SoJ	Soudní judikatura
SoRo	Soudní rozhledy (C. H. Beck)
ÚS	Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR (C. H. Beck)

Právní předpisy:

obč. zák.	zákon č. 40/1964, občanský zákoník
obch. zák.	zákon č. 513/1991, obchodní zákoník
o. s. ř.	zákon č. 99/1963, občanský soudní řád
ZKV	zákon č. 328/1991, o konkursu a vyrovnání

<sup>1)</sup> Čl. II zákona č. 191/1950 Sb., který nemá přímý vztah k uveřejněné judikatuře, byl z technických důvodů vypuštěn.

<sup>2)</sup> Jde o publikační číslo ve SbNS.



# I.

## Forma směnky

### 1. Nkolik je směnka věci

čl. I. § 1 a 75 zákona směnečného a šekového<sup>3)</sup>

§ 5 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech

U listinných cenných papírů, a tedy také u směnek, je nutno odlišovat nakládání s nimi jako s věcí a nakládání s nimi jako se zvláštním závazkovým majetkovým právem.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 6. 2001, sp. zn. 5 Cmo 74/2001  
*SoRo č. 1/2002, s. 16 a násl.*

#### Z odůvodnění:

Nakolik žalobkyně poukazuje na to, že je vlastníkem sporné listiny a na svá práva vlastnická, nelze než s ní souhlasit. Je skutečně nesporným právem vlastníka věci, to je zde listu papíru, na kterém je vyznačeno určité prohlášení (v této souvislosti je zcela bezvýznamné, zda toto prohlášení vyhovuje nebo nevyhovuje jako platná směnka), naložit s ní prakticky libovolně. Tedy bezpochyby může s listinou volně disponovat, může na listinu připsat, cokoliv jej napadne, a konečně by mohl, kdyby se tak rozhodl, listinu zcela zničit. To vše ovšem platí jen z hlediska věcněprávního.

Vztah majitele směnky a směnečných dlužníků není ovšem absolutním právním vztahem věcněprávním, ale relativním vztahem závazkovým. Jestliže vlastník listiny má zájem získat proti této listině určité plnění ze závazku, potom ovšem

musí postupovat v souladu se zákonem, zde se zákonem směnečným a šekovým, a případně v souladu se smlouvou. Poslední případ se týká v souvislosti se směnkami zejména blankosměnky a dohodnutých pravidel pro její vyplnění.

### 2. Směnka na doručitele. Volba práva

§ 9 zákona č. 97/1963 Sb.,

o mezinárodním právu soukromém a procením

čl. I. § 75, 92 a 93 zákona směnečného a šekového

I. V českém směnečném právu je vyloučena volba práva podle § 9 zákona č. 97/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

II. Směnka vlastní vystavená na doručitele je podle zákona č. 191/1950 Sb., ve znění zákona č. 29/2000 Sb., neplatná.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2007, sp. zn. 29 Odo 574/2006  
*SoJ č. 12/2007, s. 939 a násl.*

#### Z odůvodnění:

Kolizní pravidla zakotvená v části směnečného zákona nazvané „Zvláštní ustanovení mezinárodního práva směnečného“ jsou ve vztahu k zákonu č. 97/1963 Sb. úpravou zvláštní (speciální), mající před obecnou úpravou obsaženou v zákonu č. 97/1963 Sb. přednost.

<sup>3)</sup> Zákon směnečný a šekový č. 191/1950 Sb., ve znění zákona č. 29/2000 Sb.

### 3. Směnka cizí

#### § 5 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů

**III. Za okamžik uvedení směnky cizí do oběhu je třeba považovat okamžik, kdy směnku obsahující všechny náležitosti nabyl první vlastník směnky.**

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2007, sp. zn. 29 Cdo 1047/2007  
*SoJ č. 2/2008, s. 134 a násl.*

#### Z odůvodnění:

Dovolací soud především uzavřel, že tvrzení dovolatelky, že odvolací soud založil své rozhodnutí na tom, že směnka, ze které se žalobkyně domáhá plnění, byla původně blankosměnkou, je nesprávné.

Odvolací soud naopak dovodil, že pro posouzení toho, zda šlo o směnku úplnou, byla rozhodující její podoba v době, kdy byla uvedena do oběhu, a uzavřel, že „byla dána do oběhu již jako směnka mající zákonem požadované náležitosti, a nemůže proto uspět obrana žalované, poukazující na neexistenci dohody o vyplňovacím právu směnečném, a z toho důvodu vytykající sporné směnce neplatnost“.

### 4. Kritéria platnosti směnky

#### čl. I. § 2 odst. 1 a § 76 odst. 1 zákona směnečného a šekového

**II. Zda určitá listina je anebo není směnkou, rozhodují předpisy směnečného práva. Ustanovení týkající se platnosti právních úkonů zde nejsou použitelná.**

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. 5 Cmo 267/2008  
*PrRo č. 23/2008, s. 879 a násl.*

### Z odůvodnění:

Co se týká posuzování platnosti směnky, je nutno vzít v úvahu v případě vlastní směnky čl. I. § 76 odst. 1 zákona směnečného a šekového, který uvádí, že listina, která nevyhovuje předpisům o svém obsahu obsaženým v čl. I. § 75 a 76 zákona směnečného a šekového, není platnou směnkou (pro směnku cizí řeší tento zákon věc zcela shodně v čl. I. § 2 odst. 1). Vůbec nejde o to, zda právní jednání ve směnce obsažená jsou platná, nýbrž o to, zda předmětná listina formálně vyhovuje uvedeným ustanovením. Tedy stejně dobře je možné, že určitá listina nebude platnou směnkou, třebaže všechna právní jednání v ní obsažená budou z pohledu předpisů o právních úkonech perfektní a naopak. Tedy § 266 obch. zák., kterého se žalobce dovolává, je pro posouzení, zda určitá listina je platnou směnkou, nepoužitelný. Je nutno jen přezkoumat, zda daná listina, a to ve vztahu k jakémukoliv jejímu myslitelnému čtenáři, může jako platná směnka obstát či nikoliv ve vztahu k tomu, co lze ze zákona o předpokladech platné směnky zjistit anebo co popř. vyplývá z obecné zkušenosti. V této souvislosti ovšem není zcela správná ani úvaha soudu prvního stupně, když ten vyšel z § 37 obč. zák. Rovněž toto ustanovení je ve vztahu k tomu, zda jde či nejde o platnou směnku, nepoužitelné.

### 5. Směnka

#### čl. I. § 1 bod 1. a § 75 bod 1. zákona směnečného a šekového

**VI. Skutečnost, že je slovo směnka napsáno v textu směnky odlišným písmem, neporušuje sama o sobě zákonnou podmínku, že slovo směnka musí být součástí vlastního textu směnky.**

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2003, sp. zn. 29 Odo 430/2002  
*SoJ č. 6/2003, s. 466 a násl.*<sup>4)</sup>

## Z odůvodnění:

Podle ustanovení čl. I. § 75 bodu 1. směnečného zákona musí vlastní směnka obsahovat též označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána. Jak uvádí dovolatelka, je účelem toho ustanovení, „aby na vhodné místo bez textu nemohlo být až dodatečně vepsáno slovo směnka a jeho odlišnost vždy vydávána za přirozený a logický závěr“. K tomu dovolací soud uzavřel, že není podstatné, jakým typem či velikostí písma je slovo směnka do vlastního textu vepsáno, ale je podstatné, zda spolu s textem, do kterého je vepsáno, tvoří souvislý a na sebe navazující text nezbuzující pochybnost, že je jeho součástí.

## 6. Vyjádření směnečné sumy

### čl. I. § 1 bod 2. zákona směnečného a šekového

Požadavek určitosti peněžité sumy ve smyslu ustanovení článku I. § 1 bod 2. zákona č. 191/1950 Sb., uvedené ve směnce, se vztahuje nejen na číselné nebo slovní vyjádření peněžité částky, ale i na měnu, v níž má být zaplacená. Směnka, která obsahuje údaj o peněžité sumě, která v den jejího vystavení neexistovala, není platnou směnkou.

*R 31/1997*

## Z odůvodnění:

Odvolací soud vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, že na směnce ze dne 7. 2.

1994, vystavené žalobcem na vlastní řad, akceptované žalovaným, který je zároveň označen jako směnečník, a splatné dne 7. 4. 1994 je směnečná suma 47 822 doprovázena jak v ciferném, tak i ve slovním vyjádření údajem měny Kčs. Toto zjištění není nijak sporné a je nutno posoudit výlučně otázku, zda tento údaj vede k neplatnosti směnky nebo ne.

Nutnou součástí listiny, má-li být platnou směnkou cizí, musí být podle ustanovení článku I. § 1 bodu 2. zákona č. 191/1950 Sb. bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu. Požadavek určitosti peněžité sumy uvedené ve směnce je přitom nutno vztáhnout nejen na samotné slovní nebo ciferné vyjádření částky, ale i na měnu, která má být placena. Musí tedy jít o měnu, kterou lze za směnku zaplatit buď přímo, nebo alespoň při použití ustanovení článku I. § 41 odst. 1 zákona č. 191/1950 Sb. V době vystavení směnky nebyla bývalá koruna československá (zkratka Kčs) existující měnou nejen na území České republiky, ale ani nikde jinde; není tedy přesně určeno, kolik má být za tuto směnku zaplacen. Proto uvedená směnka ze dne 7. 2. 1994 neobsahuje určitý údaj o částce, která má být za ni zaplacená; nelze ji tedy jako platnou směnku označit.

## 7. K platnosti směnky vystavené v československé měně

### čl. I. § 1 bod 2. zákona směnečného a šekového

### § 13 zákona č. 6/1993, o České národní bance

### § 1 odst. 4 zákona č. 60/1993 Sb., o oddělení měny

### nařízení vlády č. 61/1993 Sb., o oddělení měny

<sup>4)</sup> Stejný rozsudek byl uveřejněn také v PrRo č. 1/2004, s. 35 a násl.



Byla-li směnka vystavena před datem 8. 2. 1993 v bývalé československé měně (v Kčs), nic nebrání její platnosti a vymahatelnosti po tomto datu. Pravidlo přepočtu peněžitých závazků vyjádřených v korunách československých na českou nebo slovenskou korunu ke dni měnové odluky, tj. k 8. 2. 1993, platí pro veškeré peněžité závazky, a tedy i pro závazky směnečné.

Rozsudek Krajského obchodního soudu v Brně ze dne 29. 4. 1994, sp. zn. 5 Cm 51/1994

*SoRo č. 3/1995, s. 67 a násl.*

## **Z odůvodnění:**

Uvedení bývalé československé měny na směnce nebrání její platnosti a vymahatelnosti. Československá měna vyjádřená v Kčs zanikla ke dni oddělení české a slovenské měny, tj. ke dni 8. 2. 1993 (k tomu viz např. § 13 zák. č. 6/1993 Sb., o České národní bance, v souvislosti se zák. č. 60/1993 Sb., o oddělení měny, a prováděcího nařízení vlády ČR č. 61/1993 Sb.). K tomuto dni se také nominální hodnota závazků vyjádřená v korunách československých přepočítala na zákonné měny (korunu českou nebo korunu slovenskou) ve stanoveném poměru 1 : 1. Toto pravidlo se vztahuje na veškeré peněžité závazky bez ohledu na právní důvod k jejich vzniku; nepochybně i tedy na závazky směnečné. Nelze proto přisvědčit argumentaci žalovaného, že po odluce již nemohl plnit. Naopak – mohl a měl plnit v Kč (korunách českých).

## **8. K platnosti směnky z hlediska určitosti směnečné sumy**

**čl. I. § 1 bod 2. zákona směnečného a šekového**  
**§ 13, § 16 odst. 1, § 56 odst. 1 zákona č. 6/1993, o České národní bance**

**§ 1 odst. 4 zákona č. 60/1993 Sb., o oddělení měny**  
**nařízení vlády č. 61/1993 Sb., o oddělení měny**

**Směnka vystavená na koruny československé (Kčs) po 8. 2. 1993 není platnou směnkou cizí, protože neobsahuje příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu.**

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1995, sp. zn. 5 Cmo 527/1994  
*PrRo č. 4/1996, s. 176*

## **Z odůvodnění:**

Má-li být listina platnou cizí směnkou, musí podle čl. I. § 1 bodu 2. zák. č. 191/1950 Sb. obsahovat bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu. Směnečná suma musí být tedy na směnečné listině určena tak, aby bylo nepochybné, co se má podle určité směnky zaplatit. Tento požadavek určitosti se netýká jen přesného ciferného vyjádření směnečné sumy, ale musí být i určeno, v jaké měně se má podle směnky platit. Za určitou měnu lze považovat jen měnu, která na území určitého státu obíhá, ve které se skutečně platí.

Zákon č. 6/1993 Sb. stanovil již s účinností od 1. 1. 1993 v § 13, že peněžní jednotkou v České republice je koruna česká, zkratka názvu je „Kč“. Platné bankovky a mince vydané Českou národní bankou jsou zákonnými penězi ve své nominální hodnotě při všech platbách na území České republiky, jak uvádí § 16 odst. 1 téhož zák. Konečně cit. zák. v přechodných ustanoveních v § 56 odst. 1 uvádí, že bankovky a mince vydané Státní bankou československou, které jsou zákonnými penězi ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se považují za zákonné peníze ve smyslu § 16 tohoto zákona. Tímto zásadním ustanovením je tedy stanovena jako měna na území

České republiky koruna česká. Tedy nadále koruna československá nebyla již platnou měnou, jen dosavadní bankovky a mince byly nadále užívány jako symboly nové měny.

Zákonem č. 60/1993 Sb. pak byla oddělena měna i ve smyslu obíhajících bankovek a mincí. Ustanovení § 1 odst. 4 cit. zák. uvádí, že nominální hodnota závazků a pohledávek vyjádřená v korunách československých se ke dni oddělení měny přepočte na koruny české v poměru jedna ku jedné. Nařízením vlády ČR č. 61/1993 Sb. byl den oddělení měn stanoven na 8. 2. 1993. Tedy i závazky vyjádřené ještě k tomuto dni v již neexistující měně se tímto okamžikem přepočty v poměru 1 : 1 na koruny české. Toto pravidlo však je výslovně vztáženo jen k tomu okamžiku, a nelze je tedy vztáhnout na závazky, které vznikly nebo měly vzniknout až po tomto datu. Skutečnost, že ještě i po 8. 2. 1993 obíhaly původní Státní bankou československou vydané bankovky a mince, ať již upravené kolkováním, nebo zcela neupravené, na tom nic nemění. Šlo již jen o zatím nezaměněné symboly nové měny, koruny české.

V době vydání směnky, tedy ke dni 22. 6. 1993, se nemohlo jednat o určitý závazek ze směnky, neboť nebylo zřejmé, kolik se má zaplatit, když na směnce uvedená měna Kčs již neexistovala a poměr dle § 1 odst. 4 zák. č. 60/1993 Sb. byl již k tomuto datu nepoužitelný. Bylo by ostatně sporné, zda má být placeno v korunách českých nebo slovenských. Lze sice předpokládat, že cílem vystavení směnky mělo být vytvoření závazku v korunách českých, tento záměr však na směnce uskutečněn nebyl. Pro práva ze směnky je vždy rozhodující obsah listiny, a nikoliv záměry, které stály při jejím vystavení.

## **9. K platnosti směnky z hlediska určitosti směnečné sumy**

**čl. I. § 1 bod 2., § 41 zákona směnečného a šekového § 13 zákona č. 6/1993, o České národní bance zákon č. 60/1993 Sb., o oddělení měny nařízení vlády č. 61/1993 Sb., o oddělení měny**

**Podmínkou určitosti směnečné sumy je mimo jiné její vyjádření v platné měně. Byla-li směnka vystavena po dni 8. 2. 1993 v československých korunách (Kčs), jedná se o směnku absolutně neplatnou.**

Rozsudek Krajského obchodního soudu v Brně ze dne 18. 2. 1994, sp. zn. 5 Cm 27/1994

*SoRo č. 3/1995, s. 67*

### **Z odůvodnění:**

Z předloženého prvopisu směnky vystavené dne 19. dubna 1993 na 6 954 500 Kčs bylo soudem zjištěno, že se jedná o směnku cizí na vlastní řad, podepsanou žalobcem jako výstavcem, řádně akceptovanou žalovaným jako příjemcem, a tedy přímým dlužníkem, se lhůtou splatnosti 30. 11. 1993, domicilovanou u Komerční banky. Peněžitá suma je vyjádřena v Kčs (korunách československých).

Podle článku I. § 1 bodu 2. zákona směnečného a šekového je jednou z podstatných náležitostí stanovených pro platnost směnky cizí uvedení určité peněžité sumy. Podmínkou určitosti směnečné sumy je mimo jiné její vyjádření v platné měně. Takovou měnou však v době vystavení směnky, tj. 19. dubna 1993, nebyla měna vyjádřená v korunách československých. Československá měna (Kčs) zanikla ke dni oddělení české měny, stanoveném § 13

zák. č. 6/1993 Sb., o České národní bance, podle zák. č. 60/1993 Sb., o oddělení měny a prováděcího nařízení vlády č. 61/1993 Sb., tj. ke dni 8. 2. 1993. Směnka jako cenový papír vystavený pro tomto datu na Kčs, tedy na měnu neplatnou, nespňuje požadavek uvedení určité peněžité sumy, a je tedy směnkou absolutně neplatnou. Uvedení neplatné měny na směnce nelze zhojit ani použitím ustanovení § 41 zákona směnečného a šekového, neboť toto ustanovení je aplikovatelné výhradně na případy, kdy je směnka vystavená na platnou, existující měnu.

## 10. Označení směnečníka

### čl. I. § 1 bod 3. zákona směnečného a šekového

**K platnosti směnky cizí není nutné správné označení existujícího směnečníka, postačí, že je na směnce údaj směnečníka připojen. Údaj směnečníka musí být určitý potud, aby nebylo pochybností o identitě tohoto údaje s podpisem příjemce směnky.**

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 3. 1995, sp. zn. 5 Cmo 387/1994  
*SoRo č. 2/1996, s. 31 a násl.*

### Z odůvodnění:

Podle čl. I. § 1 bod 3. zák. č. 191/1950 Sb. je nutnou součástí směnky cizí označení toho, kdo má platit (směnečníka). Bez tohoto údaje nejde o platnou směnku. Zákon neuvádí blíže, s jakou podrobností má být jméno směnečníka vyznačeno. Je však zřejmé, že zatímco u podpisů na směnce jde jak o identifikaci účastníka, tak i zavazovací důvod, směnečník na směnce jen označený dlužník zatím není, je jen tím, komu výstavce přikazuje směnku zaplatit, a do té doby, než směnku

přijme, nemá ze směnky žádných povinností. Jde o adresáta příkazu výstavce cizí směnky. Musí být tedy ze směnky zcela nepochybné, komu je tento příkaz směřován, označení účastníka má být určité. Naproti tomu, je-li označení určité, není-li zde problémů s identifikací označeného směnečníka a nehrozí-li nebezpečí záměny s jinými osobami, není již tak nutné, aby jméno této osoby, to je v případě právnických osob jména uvedená v příslušných registrech a konkrétně u odpůrce zapsané v obchodním rejstříku, bylo zcela shodné s úplným jménem této osoby. Nemůže být pochyb o identitě směnečníka a příjemce.

## 11. Platnost směnky z hlediska údaje směnečníka

### čl. I. § 1 bod 3. zákona směnečného a šekového

**Je-li součástí směnečné listiny označení směnečníka, jde o platnou cizí směnku bez ohledu na to, zda bude nebo nebude později platně akceptována.**

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 6. 1995, sp. zn. 5 Cmo 531/1995  
*SoRo č. 2/1997, s. 36*

### Z odůvodnění:

Pokud jde o tuto směnku, je zřejmé, že listina, na které je vystavena, obsahuje všechny náležitosti stanovené pro cizí směnku ustanovením čl. I. § 1 zák. č. 191/1950 Sb. a zejména obsahuje také označení toho, kdo má směnku zaplatit, tedy směnečníka. Jako směnečník je na směnce označen zcela zřetelně odpůrce. Jde tedy o platnou směnku v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 zákona č. 591/1992 Sb., v pozdějších zněních. Byla totiž vydána do oběhu listina mající